

ƏSMƏD MUXTAROVA
Bakı Dövlət Universitetinin professoru
asmadmukhtarova@bsu.edu.az

TARIX YAZAN VƏ TARİXİ YAŞAYAN ÖMÜR YOLU

DOI: <https://doi.org/10.36719/2708-065X/114/296-297>

2026-cı ilin sentyabr ayında Azərbaycan elminin və təhsilinin flaqmanı Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti Səidə Əli qızının 80 yaşı tamam olur. Səkkiz onillik bir insan ömrü üçün böyük rəqəmdir. Amma bu səkkiz onillik əgər elmə, Vətənə, təhsilə və gənc nəslin yetişdirilməsinə həsr olunubsa, o zaman bu rəqəm sadəcə təqvim təcrübəsi deyil, əsl qəhrəmanlıq salnaməsidir. Tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Səidə xanım Əli qızının həyat yolu da məhz belə bir şərəfli salnamədir. O, həyatını Azərbaycan elminin ən çətin, lakin ən şərəfli sahələrindən biri olan tarix elminə bağlayıb. Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsi illərdir ki, Azərbaycanın ideoloji və elmi sütunlarını formalaşdırır. Bu sütunları uca edənlər isə məhz Səidə xanım kimi fədakar müəllimlərdir. Mənbəşünaslıq kimi dərin səbir, incə detal duyumu və mühakimə tələb edən bir sahədə illərlə tədqiqat aparmaq, mənbələrin qat-qat tozunu aralayaraq həqiqəti üzə çıxarmaq hər adamın işi deyil. Səidə xanım elmi-pedaqoji fəaliyyəti dövründə daim bu elmin keşiyində durub, gənclərimizə təkcə quru tarix deyil, həm də onun ruhunu, sətiraltı həqiqətlərini öyrədib.

80 yaşın zirvəsindən ötən illərə boylananda insan özündən sonra qoyduğu izlərlə ölçülür. Səidə xanım Bakı Dövlət Universitetinin elmi mərkəzlərindən biri olan Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasında çalışır. Və Səidə xanım bu kafedrada sadəcə mühazirə oxuyan, seminar aparan pedaqoq olmayıb. O, özünün məktəbini yaradıb. Onun rəhbərliyi ilə neçə-neçə magistrant, doktorant elm yoluna qədəm qoyub, mənbələrə sevgi ilə yanaşmağın düsturunu öyrənib. Bu mənada Səidə xanım tələbələrinin xatirələrində zərif, incə, lakin dəmir intizama və elmi dürüstlüyə sahib bir şəxsiyyət

kimi qalan müəllimədir. O, illərdir ki, gənclərə tarixçi olmaq üçün əvvəlcə dürüst və vətənpərvər olmaq, Vətəni sevgi ilə öyrənmək lazım gəldiyini öyrədir.

Səidə xanım universitet mühitində hər zaman prinsipliliyi, elmi dürüstlüyü və akademik etika norma və dəyərlərinə sadiqliyi ilə fərqlənib. Kafedradakı gündəlik fəaliyyətində, elmi müzakirələrdə və seminarlarda onun nümayiş etdirdiyi peşəkar mövqe həmkarları üçün hər zaman nümunə olub.

Səidə xanımı yaxından tanıyanlar bilirlər ki, onun portreti sadəcə ciddi elmi terminlərlə, arxiv sənədlərlə çərçivələnmir. Onun ruhunda elmin ciddiliyi ilə yanaşı misilsiz bir incəlik, bədii zövq və poetik dünya yaşayır. Səidə xanımın çox gözəl qələmi var. Onun elmi-publisistik yaradıcılığı, o cümlədən bədii-poetik düşüncəsinin yekunu olaraq qələmə aldığı əsərlər intellektual diapazonunun nə qədər geniş olduğunu bir daha təsdiq edir. O, elmi cəhətlə bədii sözün estetik gücünü öz yaradıcılığında uzlaşdırma bilən ziyalılardandır. Onun işıq üzü görmüş şeirlər kitabı bunun ən bariz sübutudur. Tarixçi Səidə xanım misralarında zamanla söhbət edir, keçmişin həsrətini, bu günün işığını və gələcəyin ümidini qəlblərə toxunan misralarla dilə gətirir. Onun ürəklərə toxunan danışq tərzini həmsöhbətlərinin ruhunu qidalandırır. Səidə xanım dinləyicisinin qəlbə yol tapan, zəkasını işıqlandırmağı bacaran bir müəllim idealıdır.

80 illik yubiley ötən illərin yekunu olmaqla yanaşı, həm də qazanılmış böyük elmi nüfuzun və cəmiyyət qarşısında qoyulan xidmətlərin qiymətləndirilməsi anıdır. Hesab edirəm ki, Səidə xanım bu illər ərzində öz elmi və əmək fəaliyyəti ilə Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin tarixinə adını layiqincə yazmışdır.

Kollektivimizin mənəvi sütunlarından olan əziz Səidə xanım, Siz 80 illik yubileyinizi qeyd edərkən əmin olun ki, arxada qoyduğunuz illərin hər biri parlaq izlərlə, xeyirxah əməllərlə və minlərlə insanın qəlbində qurduğunuz sevgi ilə doludur. Sizin həyatınız həm gənc nəsillər, həm də həmkarlarınız üçün əsl nümunədir. Sizi çox sevirik, sizə dərin ehtiram və hörmətimizi bildiririk. Var olun, hər zaman zirvələrdə olun!

“Tarix və onun problemləri” jurnalının redaksiya heyəti Səidə Əli qızını 80 illik yubileyi münasibətilə təbrik edir, ona elmi yaradıcılıq uğurları arzulayır. Yubileyiniz mübarək, Səidə xanım!
